

1. මූලික අදහස

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් යනු කුමක්ද?

ජාතික ආර්ථිකයක් යනු සංකීර්ණ දෙයකි. එදිනෙදා ගතයුතු තීරණ දැන ලක්ෂ ගණනින් ඇත. එනම්: අප නිෂ්පාදනය කළ යුත්තේ මෙතෙවැද ? අප පිරිනැමිය යුත්තේ කුමන සේවාවන් ද? කෙතරම් ප්‍රමාණයක් අප නිෂ්පාදනය කළ යුතුද ? එහි ප්‍රතිඵල ලැබිය යුත්තේ කාටද ? කුමන මිලකට ද ?

ආණ්ඩුව මේ සියලු තීරණ ගැනීම වඩාත්ම හොඳයැයි ඇතැම් රාජ්‍යයන් කල්පනා කළහ. ඒ අනුව එම රාජ්‍යයන්ගේ ආණ්ඩු ජනතාව නිෂ්පාදනය කළ යුත්තේ කුමක්ද, නිෂ්පාදනය කළ යුත්තේ කුමන ප්‍රමාණයක් ද යන්න ඔවුන්ට කිිහ. එම ආණ්ඩු සියලු භාණ්ඩ හා සේවාවන්ට මිල නියම කළෝය. එහෙත් මේ “ආඥා ආර්ථිකයන්” කිසිවක් මේ දක්වා එතරම් සාර්ථක වී නැත. ඇත්ත වශයෙන්, ඒවාගෙන් වැඩිම හරිය, ප්‍රධාන කොටම සෝවියට් සංගමය, 1990 ගණන් වල මුල් හරයේ දී බිඳ වැටුණේය. අද සකල ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයම පාලනය කිරීමට බෙහෙවින්ම උත්සාහ කරන රටවල් කිහිපයක් තිබේ. උතුරු කොරියාව හා කියුබාව ඊට උදාහරණ වේ. එහෙත් එම රටවලත් එතරම් ආර්ථික සාර්ථකත්වයක් නැත.

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් පදනම් වන්නේ නිදහස් තෝරා ගැනීම් හා තරඟය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය මතය

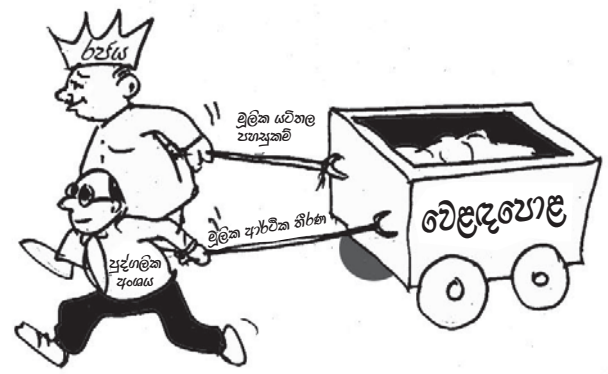

වෙළඳපොළ

එහෙයින්, මූලික ආර්ථික තීරණ ගත යුත්තේ රාජ්‍යය නොව, ඒ ගැන වඩා හොඳින් දන්නා ජනයා විසින් ය. නැතහොත් ඔබ විසින්ය යන්න සම්බන්ධයෙන් බොහෝ රටවල් එකඟ වේ. එහෙත් ඔබ පමණක් නොවේ. ආර්ථිකය සියලු සාමාජිකයන්ට ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් නිෂ්පාදනය කළ යුත්තේ කුමක්ද යන්න හෝ මිලට ගත යුත්තේ කුමක්ද යන්න තීරණය කිරීමේ නිදහස ඇත. සියලු ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කරනු ලබන්නේ ‘වෙළඳපොළ’ යනුවෙන් අප විසින් හඳුන්වනු ලබන්න තුළ ය. වෙළඳුම් පොළ යනු මිලට ගන්නන් හා විකුණන්නන් හමු වන තැන වන පරිදිම, වෙළඳපොළ යනු ඉල්ලුම හා සැපයුම හමුවන ස්ථානයයි. ඉල්ලුම හා සැපයුම විසින් මිල නිර්ණය කෙරේ. වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ තීරණාත්මක දර්ශකය වන්නේ මිලයි. ඉතාම වැදගත් කරුණ නම් එය කුමන භාණ්ඩ හා සේවාවන් අවශ්‍යද? යන්න ගැන තොරතුරු සපයයි.

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ සිටින ජනයාට මුදල් ඉපයීම අවශ්‍ය ය. ලාභයක් ලබා ගැනීමටත් ඔවුන්ට අවශ්‍යය. එය කළ හැක්කේ කෙසේද යන්න ඔවුහු හොඳින්ම දනිති. ඔවුහු අන්‍යයින් සමග තරඟ කරති. අන්‍යයින්ට වඩා හොඳින් කටයුතු කර ගැනීමටත් ඔවුහු උත්සාහ දරති. පෞද්ගලික තීරණ හා තරඟය මත පදනම් වූ ආර්ථිකයක් “වෙළඳපොළ ආර්ථිකය” යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. අප දන්නා තරමට, ක්‍රියාත්මක වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් වඩාත්ම කාර්යක්ෂම ලෙස සම්පත් වෙන් කිරීම සහතික කරයි.

වෙළඳපොළවල් ක්‍රියාත්මක වන්නේ ඒවාට රිසි පරිදි ද ?

නැත. රාමුව නියම කිරීමට රාජ්‍යයක් අවශ්‍යය. රාජ්‍යය මූලික යටිතල පහසුකම්, උද්‍යෝගීකරණයක් වශයෙන් පාරවල් හා ආරක්‍ෂාව සැපයිය යුතු වේ. ජනතාවට මූලික අධ්‍යාපනයක් ලැබීම සඳහා හිමිකම් කීමටත්, ඔවුන්ට ක්‍රියා කිරීමේ (උද්‍යෝගීකරණයක් වශයෙන් කොන්ත්‍රාත්තු අත්සන් කිරීමේ) හා තම දේපළ ගැන තීරණ ගැනීමේ නිදහස තිබෙන බවත්, ප්‍රමාණවත් තරඟයක් තිබෙන බවත් රජය සහතික කළ යුතුය. තවද අසනීප නිසා හෝ, රැකියාවක් සොයා ගත නොහැකි වීම නිසා හෝ, බෙහෙවින් මහළුකම නිසා හෝ වෙළඳපොළ ක්‍රියාවලියට සහභාගී විය නොහැකි ජනයා ගැන රාජ්‍යය සැලකිලිමත් විය යුතුය. රජය මේ ජනයාට රක්‍ෂණයේ හෝ වන්දි ක්‍රමවල ස්වරූපයෙන් යම් මූලික ආරක්‍ෂණ ක්‍රමයක් පිරිනැමිය යුතුය.

ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ තිබෙනවාට වැඩි කාර්යභාරයක් සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ රාජ්‍යයට ඇත.

මේ නැත දක්වා, ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් යෝජනා කරන වැඩිම දෙනා එකඟ වනු ඇත. කෙසේ වුවද, රාජ්‍යය කළ යුත්තේ මෙපමණකැයි ඔවුහු විශ්වාස කරති. රාජ්‍යය මූලික නීති රාමුව සැපයිය යුතුය. ඇතැම් දුෂ්කරතා සමහර කළ යුතුය. ඉන්පසු වෙළඳපොළ වලට ඒවායේ විජ්ජාව කිරීමට ඉඩ දිය යුතුය. ලිබරල් ආර්ථිකයක් තුළ අවධානය යොමු වන්නේ පුද්ගලයාගේ නිදහසට ය. රාජ්‍යයේ ඇති ලි ගැසීම වැඩිවන තරමට, එය පුද්ගල නිදහස සීමා කරන බවත්, වෙළඳපොළ ක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ කාර්යක්ෂමතාව අඩු වන බවත් ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයේ දේශකයේ තර්ක කරති.

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය යෝජනා කරන අය ඒ අදහසට බලවත් සේ විරුද්ධ වනු ඇත. ඊට බෙහෙවින් වැඩි කාර්ය භාරයක් රාජ්‍යයට ඇතැයි ද රාජ්‍යය පෞද්ගලික නිදහස එක්තරා ප්‍රමාණයකට සීමා කළ යුතු යැයි ද ඔවුහු කියති. මෙය නිරවද්‍ය යැයි පෙන්වුම් කිරීම අවශ්‍යයයි ඔබ සිතන්නෙහි ද? එහෙයින් රාජ්‍යය කෙබන්දක් විය යුතුද යන්න දෙස වඩාත් සමීප බැල්මක් හෙළීමට ප්‍රථම කොටම රාජ්‍යය එම ප්‍රයත්නය දැරිය යුත්තේ මන්දැයි යන්න තේරුම් ගැනීමට අපි උත්සාහ කර බලමු.

ඔබට කෙතරම් නිදහස් විමක් අවශ්‍ය ද?

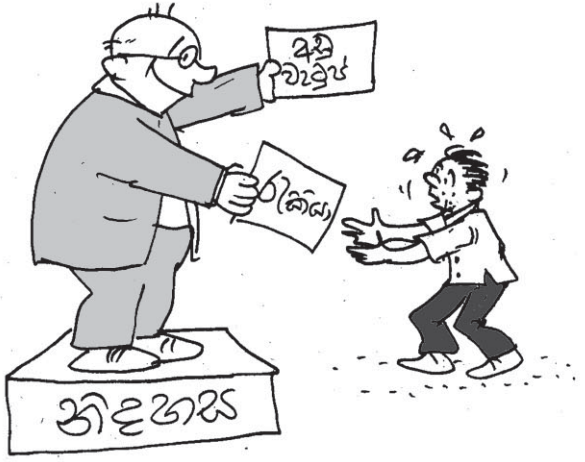
නිදහස

වෙළඳපොළ ආර්ථිකය

ඇත්ත වශයෙන් ම, වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ සියලු තනි ක්‍රියාකාරකයින්ට නිදහස්ව කටයුතු කළ හැකි විය යුතු වේ. ඔබට අවශ්‍ය දේ කිරීමට, කීමට හා විශ්වාස කිරීමට ඔබට ඉඩ දිය යුතුය. දේපළ අයත්ව සිටීමේ හා ඔබේ දේපළ ඔබට කැමති පරිදි පාවිච්චි කිරීමේ නිදහස ඔබට තිබිය යුතුය. ආන්න, නිදහස් ප්‍රජනනත්‍රවාදය නම් එයයි! ඔබට යම් රෙදි ප්‍රමාණයක් හා මහන යන්ත්‍රයක් ඇත්නම්, නව තාලයේ ඊ ෂර්ට් ඊකක් මසා ඒවා වෙළඳපොළේ විකිණීමට, ඔබට අවශ්‍ය නම් එය කරන්න. ඔබට සෞභාග්‍යය උදා වේවා!

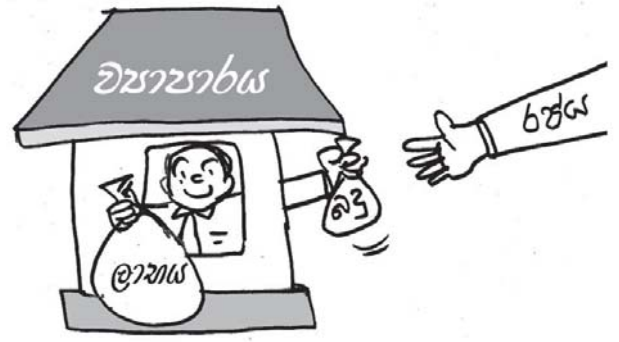
සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය පදනම් වන්නේ සියලු දෙනාහට සම නිදහස පිළිබඳ අදහස මතය.

එහෙත් ඔබට කිසිදු දේපළක් නැත්නම් කුමක් වේද? සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයේ ආදි කර්තෘවරුන් ඇසූ ප්‍රශ්නය එයයි. හොඳයි, ඔබට ගෙදර මැසූ ඊ ෂර්ට් වෙළඳපොළේ විකිණීමට අවශ්‍ය කරන මහන මැෂිමක් ඔබට නැති වුවත්, ඔබට කැම අවශ්‍යය. එහෙයින් ඔබ රැකියාවක් සොයා ගැනීමට අවශ්‍ය ය. හදිසියේම හා නොවැළැක්විය හැකි ලෙස, ඔබ සේවා යෝජකයෙකු මත රඳා පැවතිය හැක. එය හැක්කක් නම් සේවායෝජකයාට මෙම තත්ත්වයෙන් අයුතු ප්‍රයෝජන ගැනීමටත්, ඔහුට සිතෙන සිතෙන වේලාවට ඔබෙන් වැඩ ගැනීමට හෝ භාස්‍යජනක තරම් පහළ වැටුප් ඔබට ගෙවීමට

ඉඩ තිබෙන බවයි. එසේ වෙතත් ඔබේ ආහාරය මිලට ගැනීමට ඔබට මුදල් අවශ්‍ය නම් ඔබට කළ හැක්කේ කුමක්ද? එසේ නම් ඔබ විඳින නිදහසේ තත්වය කුමක්ද? ඔබට බරපතල ලෙසම රැකියාව අවශ්‍ය නම්, ඔබට ඕනෑම කොන්ත්‍රාත්තුවක්, ගිවිසුමක් පිළිගැනීමට සිදු වේ. ඊසි සේ තෝරා ගැනීමේ හා ක්‍රියා කිරීමේ ඔබේ නිදහස බොහෝ සේ සීමා සහිත බව හඳුනාගැනීමට පෙනී යයි. එසේ නොවේද?

දේපළ නිසා වගකීම් ඇති වේ. දේපළ පොදු යහපතට හේතු විය යුතුය.

අයුතු ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබීමේ, සුරා කනු ලැබීමේ මෙම අවදානම නිසා, සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය පදනම් වී ඇත්තේ නිදහස පිළිබඳ මෙවන් වෙනස් තේරුම් ගැනීමක් මත ය. කෙසේ නමුත් එහි අරමුණ නම් සියල්ලන් සඳහා

සමාන නිදහසකි. ලිබරල්වාදීන් මෙන් නොව, සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයේ දේශකයෝ, දේපළ පිළිබඳ නිදහස අන්‍යයින්ගේ නිදහස කෙරෙහි බලපාන තැන් වලදී දේපළ නිදහස සීමා කළ යුතුයයි තර්ක කරති. දේපළ සමාජ සන්දර්භයක් තුළ පාවිච්චි වේ නම් එම දේපළ සම්බන්ධව වගකීම් ඇත. එය පොදු යහපතට හේතු විය යුතුය. එය ඵලදායක ලෙස පාවිච්චි කළ යුතුය. එහි පාවිච්චිය අන්‍යයින්ගේ අලාභයට හේතු නොවිය යුතුය. උදාහරණයක් වශයෙන්, ඔබ ඔබේ මහන මෑෂින් දහය යොදා රෙදි කම්හලක් පවත්වාගෙන යනොත්, යම් ශ්‍රම ප්‍රමිතීන්ට ඉඩ සැලසීමට ඔබට සිදු වේ. රාජ්‍යය සමාජයේ යහපත සඳහා ඔබේ දේපළ වලින් කොටසක් (උදාහරණයක් වශයෙන් බදු වශයෙන්) ගනී නම්, එය ද ඔබ පිළිගත යුතු වේ.

මානව හිමිකම් සතු කාර්ය භාරය කුමක් ද?

ඉහත සඳහන් නිදහස් හිමිකම් ජාත්‍යන්තර නීතිය විසින් ආරක්ෂා කොට ඇත. 1966 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය "සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියක්" ස්ථාපිත කළේය. කථා කිරීමේ නිදහස, ක්‍රියා කිරීමේ නිදහස, දේපළ පිළිබඳ ආදී වූ මේ අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීමට ජාතික 152 ක් එකඟ වූහ.

එහෙත්, ඔබට කෑමට ප්‍රමාණවත් දෙයක් නොමැති නම්, නැතහොත් ඔබ කිසි කලෙක පාසැල් නොගිය හෙයින් ද, ඔබට නීතිය කියවීමට නොහැකි නම්, ඔබේ දේශපාලන අයිතීන් ගැන ඔබ එහෙමට උනන්දු වෙතැයි ඔබ සිතන්නෙහි ද? පැහැදිලිවම, ආර්ථික හා අධ්‍යාපනික අසමානකම් ඔබේ

දේශපාලන අයිතීන් භාවිතා කිරීමට බාධා කරයි. නිතැතින් ම හුදු දේශපාලනයකට වඩා වැඩි බොහෝ දෑ මිනිස් ජීවිතයට අදාළව ගැබ්ව ඇත. එහෙයින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය “ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය” යනුවෙන් මානව හිමිකම් පිළිබඳ දෙවැනි කට්ටලයක් පිළියෙල කළේය.

අයිතීන් පිළිබඳ මේ දෙවැනි ලැයිස්තුව කෙතරම් අංග සම්පූර්ණ ද යන්න ගැන ඔබ පුදුමයට පත් වනු ඇත.

රාජ්‍යයන් සිවිල්, දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික යන මානව හිමිකම් පද්ධති පහ ආරක්‍ෂා කළ යුතුය.

උද්‍යෝගීයත් වශයෙන්, මේ ගිවිසුම අත්සන් කළ රාජ්‍ය 149 පහත දැක්වෙන කරුණු සහතික කිරීමට එකඟ වූහ.

- සමාජ හා ආර්ථික සමානාත්මතාවය පිළිබඳ අයිතිය.
- වැඩ කිරීමේ අයිතිය හා හොඳ වැටුපක් ඉපයීමේ අයිතිය.
- සමාජ සුරක්‍ෂිතතාව හා සාහිත්‍යෙන් තොරවීමේ නිදහස පිළිබඳ අයිතිය.
- මූලික පොදු දෑ සඳහා ඇති අයිතිය. (උද්‍යෝගී වශයෙන් අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය ආදිය)
- වැඩපලේදී මානව ගරුත්වය ආරක්‍ෂා කිරීම.
- කම්කරු අයිතීන් හා වෘත්තීය සමිති අයිතීන් ආරක්‍ෂා කිරීම.

ප්‍රධාන කාර්මික රටවල් කිහිපයෙන් එකක් වන ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ ගිවිසුම තවම අත්සන් කර නැත. මෙය යම් අයුරකින් තමන් අනුගමනය කරන ප්‍රතිපදාවන්ට යටත් පිරිසෙයින් අවංක වීමකි. මන්දයත් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් ආරක්‍ෂා කිරීම අනන්‍ය ලෙසම නියම කරන ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක ආකෘතිය අනුගමනය කරන හෙයිනි. අනිත් පැත්තෙන් බලන කල, සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් අරමුණු කරන්නේ මානව හිමිකම් පහම ආරක්‍ෂා කිරීමට හා සමතුලනය කිරීමටත් එමගින් යම් ආකාරයක සමාජ සාධාරණයක් සැපයීමයත් ය.

ලිඛරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් නිතරම අවධාරණය කරන්නේ සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් සහතික කිරීමට පමණි.

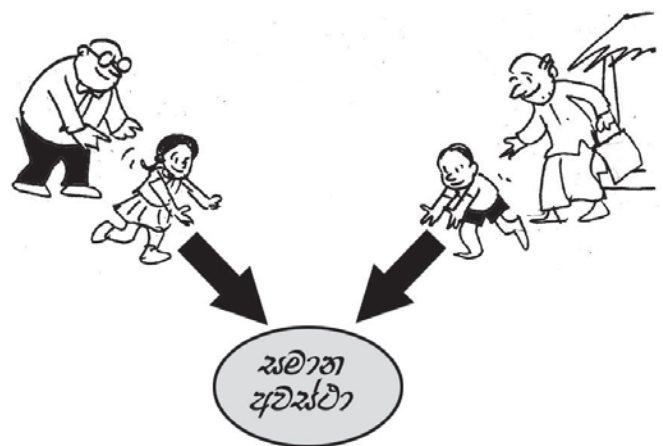

ඔබ මේ ප්‍රශ්නයට පහසු පිළිතුරක් බලාපොරොත්තු වේ නම් බලාපොරොත්තු කඩ වීමකට සුදුනම් වන්න. නිකම් මිනිත්තුවක් ගත කොට ඔබේම නිර්වචනය සිතා ගැනීමට වෘයම් කරන්න. මිනිත්තුවක් ප්‍රමාණවත් නැති බව ඔබට ඉක්මණින්ම පෙනී යා හැකිය. ඔබ යෝජනා කරන පිළිතුර හා එකඟ නොවන බොහෝ දෙනෙකු සිටිනැයි ඔබට අපේක්ෂා කළ හැකිය. ඔබ සමාජ සාධාරණය පිළිබඳ ඒ ප්‍රශ්නය 100 දෙනෙකුගෙන් ඇසුවොත් විවිධ නිර්වචන 100 ක් ලැබෙන්නටත් එය මනින ආකාරය පිළිබඳ යෝජනා ඊටත් වැඩි සංඛ්‍යාවක් ලැබෙන්නටත් ඉඩ තිබේ. සමාජ සාධාරණය පිළිබඳ අදහස්

පෞද්ගලික තත්ත්වයන් හා ආකල්පයන් මත රඳා පවතී. එහෙයින් සමාජ සාධාරණය වැන්නක් ඇති කිරීමට වෘයම් කරන සමාජයක් ප්‍රථම කොටම ඒ පිළිබඳ පොදු අවබෝධයක් ඇති කර ගත යුතු වේ. සමාජ සාධාරණය යන්නෙන් අප අදහස් කරන්නේ කුමක් ද? එය අප අත්පත් කරගත යුත්තේ කෙබඳු ආකාරයකින් ද?

සමාජ සාධාරණය යනු සමාන ඉඩ ප්‍රස්තා හා ජීවිතයේ සමාන අවස්ථා පිළිබඳ කරුණකි.

එක් පොදු ප්‍රවේශයක් නම් සමාන ඉඩ ප්‍රස්තා හා ජීවිතයේ සමාන අවස්ථා හැටියට සමාජ සාධාරණයට නිර්වචනයක් දීමය. හොඳ අධ්‍යාපනයක් හා හොඳ රැකියාවක් ලැබීමට ජනාධිපතිගේ දුවට ඇති අවස්ථාව ඔබටත් තිබිය යුතු අතර

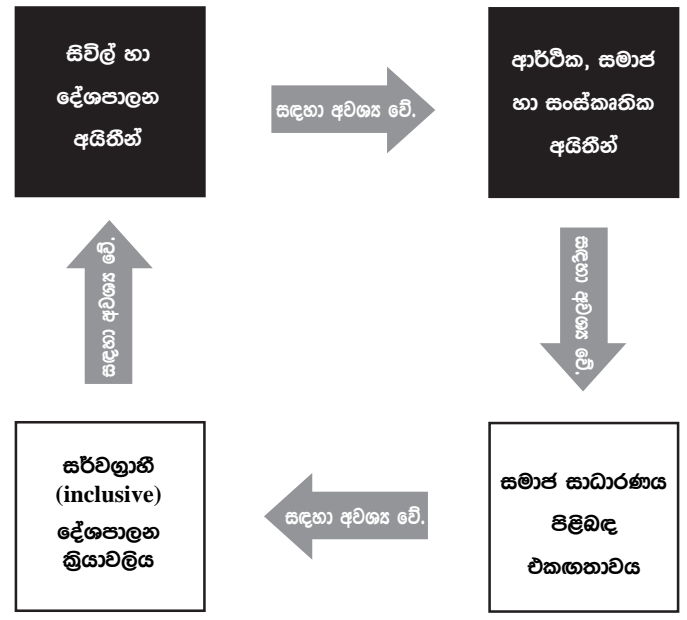
හොඳ ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා ඔබට ඇති අවස්ථාවම ඇයටත් තිබිය යුතුය. ඒ අනුවම, උදාහරණ වශයෙන් අසනීප, හදිසි අනතුරු, ගෙයක් නැතිකම, විරැකියාව ආදී ජීවිතයේ අවදානම් වලින් සෑම කෙනෙකුටම එක සමාන ආරක්ෂාවක් සැලසිය යුතුය.

සමාජ සාධාරණය ඇති කර ගත හැක්කේ කෙසේද ?

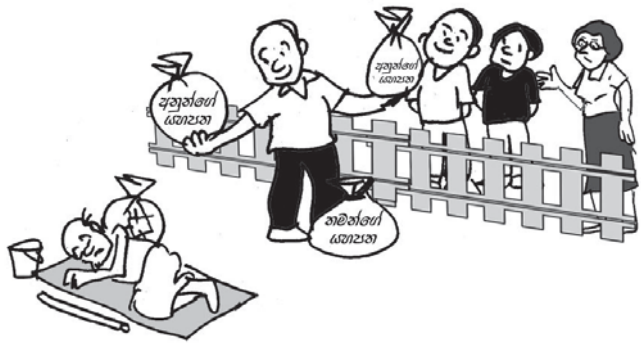
සමාජ සාධාරණය සහතික කිරීමෙහි ලා ප්‍රධාන කාර්ය භාරය ඉටු කළ යුත්තේ රාජ්‍යය විසිනි. කෙසේ වෙතත් එය දුෂ්කර ව්‍යායාමයකි. ඔබ අයුක්තිය සම කරන්නෙහි නම් හා තුලනය කරන්නෙහි නම්, ඇතැම් අය පරාජය වනු ඇත. වෙනත් අය ජය ගනු ඇත. මේ නිසින්, සමාජ සාධාරණය පිළිබඳව බැරෑරුම්

අධ්‍යක්ෂවරයෙකු තුළ ඇත්තේ ඔහුගේ ඊයදුරා තුළ ඇතිවාට වඩා වෙනත් අදහසක් යයි සිතා ගැනීමට එතරම් දුරදිග යා යුතු නොවේ. විවිධ ඕනෑ විපාකම් සමතුලනය කිරීම සඳහා යහපත් හා සර්වග්‍රාහී (inclusive) දේශපාලන ක්‍රියාවලියක් අවශ්‍යය. යහපත් හා පවත්වාගෙන යා හැකි සමාජයක් සොයා ගැනීමට හැකි වනු සඳහා සෑම කෙනෙකුම තම මතය ප්‍රකාශ කළ යුතුය. මෙහි දී ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතීන්ට (සමාජ සාධාරණයට!) නැවතත් සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් හමු වේ. පහත දැක්වෙන ලේඛණයෙන් දැකිය හැකි පරිදි අයිතීන් පද්ධතීන් දෙකටම එකිනෙක අවශ්‍ය වේ. මානව හිමිකම් පද්ධති පහ අනෙකුත් වශයෙන් එකිනෙක මත රඳා පවතී.

“පරාජිතයින්” නමය-තුලනයකට (compromise) එකඟ විය යුත්තේ මන්ද? මෙසේය: සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය පිළිබඳ තර්කය යෝජනා කරන්නන්ට “මිනිසා” සම්බන්ධයෙන්

අප්‍රේමේ ලිබරල්වාදීන් තුළ ඇතිවාට වඩා වෙනස් අදහසකි. ඔබ සැලකිලිමත් විය යුත්තේ ඔබේම යපහත ගැන පමණක් නොව, ඔබේ මිතුරන්ගේ, අසල් වැසියන්ගේ හා පාලම යට හිඳ ගන්නා මහලු දුප්පතාගේත් යහපත ගැන ද බව ඔවුහු අවධාරණය කරති. අවසානයේ දී ඔබ ඔබේ ප්‍රථම දශ ලක්ෂය උපයාගෙන තිබුණත්, යම් ආකාරයක සමාජ සාමයක් ගැන ඔබ තව දුරටත් උනන්දු වනු ඇත. කොහොමටත් ඔබට, ඔබේ නිවසේ වැරට අයිතියේ දැඟලන කෝප වූ හිඟන්නන් රංචුවක් සහිතව, දිළිඳුන්ගේ නැගිටීමක අනතුර ඇති කරවා ගැනීමට අවශ්‍ය නැත.

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් පදනම් වන්නේ සමගිය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය මත ය.

එම නිසා සමාජ සාධාරණය පිළිබඳව පිළිගතහැකි මට්ටමක වන සමාජ ව්‍යාප්ත (society-wide) එකඟත්වයක් සොයා ගැනීම කෙරෙහි උනන්දුවක් සෑම කෙනෙකු තුළම ඇත. ක්‍රියාත්මක වන්නාවූ ක්‍රමයක් තුළ නිතැතින් ම එහි වැසියන් අවබෝධ කරගනු ලබන කරුණක් වනුයේ, ඔවුන් සියලු දෙනා අනෙත්‍ය සහයෝගය සඳහා සූදානම් නම් ඔවුන් සියලු දෙනාටම වඩාත් යහපත් තත්ත්වයක් උදාවිය හැකි බවයි. කෙසේ වෙතත් අවසානයේ දී අප සියලු දෙනා සිටින්නේ එකම බෝට්ටුවක ය.

එසේ නම් සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය යනු කුමක් ද?

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් තුළ, රාජ්‍යය හා සමාජය වෙළඳපොළ ක්‍රමයේ කාර්යක්ෂමතාවයෙන් ප්‍රයෝජන ගෙන, පුද්ගලයාගේ නිදහසට සේවය කරනු පිණිස විය සකස් කර ගනිති.

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය යනු පලදායීතාවය හා සමාජ අරමුණු අතර නිවැරදි සමතුලනය සොයා ගැනීම පිළිබඳ කරුණකි.

සමාජ හා දේශපාලන ක්‍රියාවලීන් තුළ වෙළඳපොළවල් 'ගැබ් වී' ඇත. රාජ්‍ය හා සමාජ ක්‍රියාකරුවෝ වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධීකරණය කරති. වෙළඳපොළ යන්ත්‍රණයන් හැඩ ගැසී ඇත්තේ සියලු පුරවැසියන් සඳහා සමාන ජීවන අවස්ථාවන් සුරැකෙන පරිදි හා යම් අයුරක සමාජ සාධාරණත්වයකට මග පෑදෙන අයුරිනි. සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක අවසාන අරමුණ නම් දේශපාලන, සිවිල්, ආර්ථික, සංස්කෘතික හා සමාජ මිනිස් අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම ය.

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය පහසු වටිනාකමක් නොවේ. එය ක්‍රියාවලියකි. එය නම්‍ය-තුලනයක් (compromise) ඇති කර ගැනීම හා නිවැරදි සමතුලනය සොයා ගැනීම පිළිබඳ වූවකි. සමාජ සාධාරණය හා සමාජ සුරක්ෂිතතාව සමග පලදායීතාවය හා වර්ධනය ද, නම්‍යතාව හා නවීකරණය ද සමතුලනය විය යුතුය. ඉහළ නගින ජීවන තත්ත්වයන් හා

නිදහස් පාරිභෝගික තෝරා ගැනීම පිළිබඳ අරමුණු පූර්ණ සේවා නියුක්තිය, පරිසර විද්‍යාත්මක ඔරොත්තු දෙන සුළු බව හා දීර්ඝ කාලීන ආර්ථික ඉඩ ප්‍රස්ථා පිළිබඳ අරමුණු සමග ගැටෙන්නට ඉඩ තිබේ.

ක්‍රමය පදනම් වී ඇත්තේ ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සාරධර්ම, සහයෝගීතාව හා සමාජ හවුල්කාරිත්වය ද, සියලු පුරවැසියන් තමන් ගැන උනන්දු වනු පමණක් නොව, පොදු යහපත හා සමාජ සාමය ගැනත් සැලකිලිමත් වන බව ද යන කරුණු මත ය.

"වඩාත් හැකි තාක් ප්‍රමාණයකට ම වෙළඳපොළ සහ අවශ්‍ය විය හැකි තාක් ප්‍රමාණයට ම රාජ්‍යය"

(As much market as possible, as much state as necessary) 1966-72 කාල පරිච්ඡේදයේ, ආර්ථිකය පිළිබඳ ඇමතිව සිටි කාල් ෂිලර්, වෙළඳපොළ හා රාජ්‍යයන් අතර ප්‍රශස්ත සමතුලනය ගැන

සමාජ හා ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් අතර ඇති ඇතැම් මූලික වෙනස්කම් පහත දැක්වෙන වගුවෙන් සම්පිණ්ඩනය කෙරේ.

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය

දේශපාලනයේ මූලිකත්වය: සම්බන්ධීකරණය කරන ලද වෙළඳ ආර්ථිකය

විශ්ව නිදහස : සියලු දෙනා සඳහා සමාන නිදහස

පළදැයිතාව හා සමාජ අරමුණු අතර සමතුලනය

ප්‍රබල ශුභ සාධන රාජ්‍යය

මානව හිමිකම් පද්ධති පහම ආරක්ෂා කිරීම

ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථිකය

වෙළඳපොළවල මූලිකත්වය: සම්බන්ධීකරණය නොකරන ලද වෙළඳ ආර්ථිකය

නිෂේධාත්මක නිදහස : පුද්ගලයා සඳහා උපරිම නිදහස

පළදැයිතාව කෙරෙහි අවධාරණය

මූලික සමාජ සුරක්ෂිතතාව

සිවිල් හා දේශපාලන හිමිකම් මත පදනම් වන විශේෂ අවධාරණය

2. රාජ්‍යයේ කාර්යභාරය

ප්‍රථම පරිච්ඡේදයෙන් ඔබ උගත්තේ කුමක් ද? එහෙමට දෙයක් නැත හොඳයි, යටත් පිරිසෙයින්, ඔබ පහත සඳහන් කරුණු මතක තබා ගත යුතුය: ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කිරීම සඳහා ඇති ඉතාම කාර්යක්ෂම යාන්ත්‍රණය නම් වෙළඳපොළවල් ය. එහෙත් ඒවායේ ප්‍රතිඵල සර්ව

සම්පූර්ණ නොවේ. වෙළඳපොළවල් ක්‍රියාත්මකව තබා ගැනීම සඳහා යම් ප්‍රයත්නයක් අවශ්‍යය. සියලු පුරවැසියන්හට හිමිකම් කිවහැකි මානව හිමිකම් පද්ධති පහම සහතික කරනු පිණිස රජය විසින් වෙළඳපොළවල් හැඩගැස්වීම හා උනුපුරණය කරනු ලැබීම ඕනෑ කෙරේ. ඔබ මෙය පිළිගන්නෙහි ද?

ඔබ එය පිළිගන්නොත් ඔබට සුභ පැතුම්! මන්දයත් එවිට ඔබ මෙමගින් කොස්මෙක් (COSMEC, The Country of Social Market Economy / සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයේ රට) නම් රාජ්‍යයෙහි ජනාධිපති යයි මොහොතකට උපකල්පනය කොට බලමු. සතුව ද? නොදැයි, ඕනෑවට වඩා කලබල නොවන්න: ඔබ කළ යුතු කර්තව්‍යයන් ඉදිරියෙහි ඇත.

අනෙකකු විසින් යමක් කරන විට දී ඒ ගැන ගුණ දොස් කීම ඔබට සරල වුවත් එය කරවන්නේ ඔබ නම් යථාර්ථයන් තරමක් වෙනස් වග නම් නොඅනුමාන ය. අප මෙතෙක් සාකච්ඡා කළ සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය දෙස අප දැන් මදක් ප්‍රායෝගික පිවිසුමකින් දකින්නට උත්සාහ කරමු.

වර්ත රැඟුම : මෙම පරිච්ඡේදයේ දී, ඔබ සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයට කැප වූ රාජ්‍යයක් වූ කොස්මෙක් හි ජනාධිපති වී යයි සිතන්න. ඔබ කළ යුතු වන්නේ කුමක් ද?

ඉදිරි පිටු කිහිපයේ දී රාජ්‍යය දෙස ද රාජ්‍යයන් තම කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සඳහා සුලභව භාවිතා කරන ඇතැම්

වැදගත් උපකරණ දෙස ද වඩාත් සමීප ලෙස බලන්නට අපි උත්සුක වෙමු.

රාජ්‍යයන් පූර්ණ සේවා නියුක්තිය සහතික කරන්නේ කෙසේද ?

සෑම පුරවැසියෙකුටම වැඩ කිරීමේ අයිතිය ඇත. ඒ ඒ, රැකියා නිසා මුදල් ද එහෙයින් කෑමට යමක් ද ලැබෙන නිසා පමණක් නොව, රැකියාවක් නිසා මනුෂ්‍යයින්ට අරමුණක් පිළිබඳ හැඟීමක් ද සමාජය තුළ කාර්ය භාරයක් ද ලැබෙන හෙයිනි. එසේ නම් කොස්මෙක් පුරවැසියන් සඳහා මේ මානව හිමිකම සහතික කළ හැක්කේ කෙසේද ?

වැඩ කිරීමේ හිමිකම සෑම කෙනෙකුටම ඇත: පුරවැසියන්ට රැකියාවක් සොයා ගැනීමට ආධාර වීමට රාජ්‍යයන්ට හැකිය.

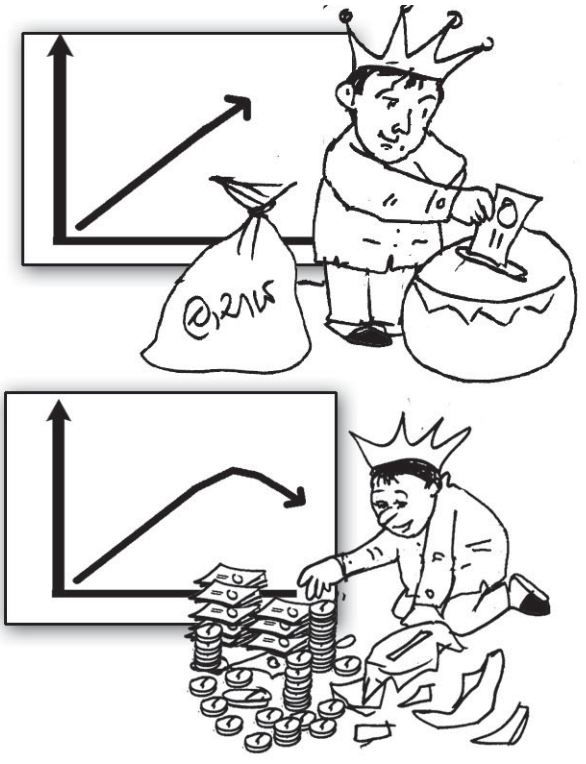
සෑම කෙනෙකු සඳහාම රැකියා නිර්මාණය කිරීමට හෝ වැඩි දෙනෙකු සේවයට ගැනීමට සේවා යෝජකයින්ට බල කිරීමට ඔබට නොහැකිය. එමගින් වෙළඳපොළ මූලධර්මයන් උල්ලංඝනය වනු ඇත. එහෙත් වෙනත් බොහෝ රාජ්‍යයන් මෙන්, ශ්‍රම ප්‍රවර්ධන කටයුතුවල යෙදීමට ඔබට හැකිය. උද්‍යෝගයක් වශයෙන්, රැකියා නැති ජනයා රැකියාවන් හි පුහුණු කිරීමට රජයේ ආයතන පිහිටුවිය හැක. නැතහොත් වෘත්තීය උපදේශනය හා පුහුණුව පිරිනැමීමෙන් අනාගතයේ රැකියා සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමට ඔවුන්ට ආධාර කළ හැක.

ඊට අමතරව, නිරන්තර රැකියා සැපයුමක් තිබීම ද ඔබ සහතික කළ යුතුය. එහි තේරුම නම්: ආර්ථිකය හොඳින් පැවතීම සහතික කරන්න යන්නයි !

ආර්ථිකය ස්ථාවර කිරීම රාජ්‍යයන්ට කළ හැක්කේ කෙසේ ද?

කල් යත්ම, ඉතාම සමෘද්ධිමත් ආර්ථිකයන් පවා වක්‍රයන් ඔස්සේ ගමන් කරයි. ඒවා ඉහළට ද පහළට ද නැවතත් ඉහළට ද ගමන් කරයි. ඒවා පිරිහීම්වලට ද ඉන් පසු වර්ධනයන්ට ද ආදී වශයෙන් මුහුණ දෙයි. වර්ධනයන්ට කිසිවෙකුත් අසතුටු නොවන අතර, අර්බුද නිසා ඔබේ පුරවැසියන් සම්මතයට බරපතල ප්‍රතිච්ඡාක ඇති වීමටත් ඔවුන්ගේ ජීවන ඉඩ ප්‍රස්තා කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති වීමටත් ඉඩ ඇත.

කින්ස්ගේ ප්‍රතිපත්ති: වර්ධනයන් පවතින කාලයන්හි දී ඉතිරි කිරීම සහ අර්බුද සමයන්හි දී වියදුම් කිරීම

ඒ සම්බන්ධයෙන් කළ හැකි යමක් ඔබට තිබේ. මීට අවුරුදු සියයකට පමණ පෙර ජෝන් මේනාඩ් කින්ස් වෙළඳ වතු ප්‍රතිපත්තීන් යෝජනා කළේය. ඒ අදහස සරලය: සමෘද්ධිමත් කාලයන්හි දී ඔබ මුදල් ඉතිරි කළ යුතුය. අර්බුදය පැමිණි

විට, භාණ්ඩ හා සේවාවන් මිලට ගැනීම සඳහා ඔබ ඒ ඉතිරි කරන ලද මුදල් පාවිච්චි කළ යුතුය. මහජන ඉල්ලුම ඇති කිරීමෙන් ඔබ ආර්ථිකය පුබුදුවන්නෙහි ය. කිත්ස්ගේ අදහස් යෙදීමෙන් ඔබ ආර්ථික චක්‍රයන් සුමුදු කරනු ඇත. වර්ධනයන් ව්‍යවස්ථාපිතව නොවනු ඇත. එහෙත් අර්බුදයන් ද ව්‍යවස්ථාපිතව නොවනු ඇත.

අද බොහෝ රාජ්‍යයන් යම් ආකාරයක ආර්ථික ස්ථාවරත්වයක් ඇති කර ගැනීම ගැන උනන්දු වෙති. උදාහරණයක් වශයෙන් ජර්මන් රජය 1967 දී 'ස්ථාවරත්ව ගිවිසුම' නම් සම්මුතියකට එකඟ විය. එයට අනුව, රාජ්‍යය ස්ථාවර මිල ගණන් ද ඉහළ සේවා නියුක්තියක් ද ගෙවුම් ශේෂයක් ද සහතික කළ යුතුය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල් බොහෝමයක්ම 'ස්ථාවර මිල ගණන්' (ඉන් අදහස් කෙරෙන්නේ පහළ උද්ධමනයකි) සාමාන්‍යයෙන්, මහ බැංකු විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලැබේ. කොස්මෙක් (COSMEC) රාජ්‍යය මීට ව්‍යතිරේඛයක් නොවේ යැයි ඔබ උපකල්පනය කළහොත් ජනාධිපති විමෙන් පසුවත් ඔබට මුදල් අවිච්චි ගසන්නා අසලටවත් යා නොහැකි වී සිටීම ගැන, මෙය කියවන ගමන් ඔබට යම් බලාපොරොත්තු කඩ වුණු හැඟීමක් ඇතිවිය හැක.

කම්කරු අයිතීන් සහතික කිරීමට රාජ්‍යන්ට හැක්කේ කෙසේද ?

සේවකයෝ ඔවුන්ගේ සේවා යෝජකයා මත රඳා පවතී. මේ රඳා පැවැත්ම සූරා කෑමටත් මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන්ටත් හේතු නොවන බව ඔබ සහතික කළ යුතු වේ.

එක්සත් ජාතීන්ගේ හා ජගත් කම්කරු සංවිධාන සම්මුතීන්ට අනුව, සෑම කම්කරුවෙකුටම යහපත් වැටුපක් ඉපයීමටත් යහපත් තත්ත්වයන් යටතේ වැඩ කිරීමටත් වෘත්තීය සමිති විසින් නියෝජනය කරනු ලැබීමටත් අයිතියක් ඇත.

වෘත්තීය සමිති අයිතිවාසිකම්, සමාජ හවුල්කාරීත්වය හා සම-නිර්ණය (Co-determination) යනු සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක වැදගත් බල කණු වේ.

බොහෝ රාජ්‍යයන් ශ්‍රම වෙළඳපොළ මත රෙගුලාසි පනවති. එනම් සේවයට ගන්නා හා අස් කරන ආකාරය (නෙරපනු ලැබීමෙන් ආරක්ෂා කිරීම) ගැන සහ සේවා කොන්දේසි පිළිබඳව. එලෙසම වැඩ කිරීමේ උපරිම පැය ගණන, ආරක්ෂක ප්‍රමිතීන්, ප්‍රසූත නිවාඩු, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය ආදිය සහතික කරන හිතී ඒවාට ඇත.

කෙසේ වුවද ශ්‍රමය සම්බන්ධ සියලු ප්‍රශ්න ගැන තනිව තීරණ ගැනීම ඔබ අවශ්‍යයෙන්ම සිදු කළ යුතු නොවේ. උදාහරණයක්

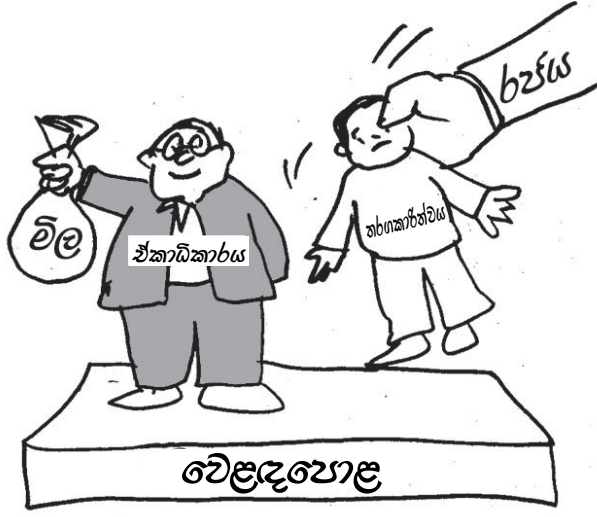

වශයෙන් ජර්මනියේ, රජය කරන්නේ, සේවා යෝජකයින් හා කම්කරුවන් සාමූහික ගිවිසුම්වලට එළඹිය යුතු වන නෛතික පදනම සංවිධානය කිරීම පමණි. කර්මාන්ත මට්ටමේ දී, එක් කර්මාන්තයක සියලු කම්කරුවන් නියෝජනය කරන වෘත්තීය සමිති "ඒකාබද්ධ සමගි සමිති" (Unity Unions) හා කර්මාන්ත සංගම්, එක් අංශයක සියලු සමාගම් අනුගමනය කළ යුතු වන, වැඩ කිරීමේ පැය ගණන් ද නිවාඩු ද සාමූහික වැටුප් ද තීරණය කරති.

සමාගම් මට්ටමේ දී, සම-නිර්ණය (co-determination) ක්‍රමයක් මගින් කම්කරු අයිතීන් ආරක්ෂා කෙරේ. සේවකයින් පස් දෙනෙකුට වැඩියෙන් සිටින සමාගම් වල, සමාගමේ වැදගත් තීරණ ගැනීමේ දී බලපෑමක් කළ හැකි සේවක සභා ස්ථාපිත කිරීමට කම්කරුවන්ට අයිතිය ඇත. තවද අධිකෘත මණ්ඩල සමන්විත වන්නේ කොටස් අයිතිකරුවන් හා කම්කරු නියෝජකයින් සම සංඛ්‍යාවක ගෙනි. එලෙසම ආණ්ඩුවෙහි

පමණක් නොව ව්‍යාපාරික (corporate) මට්ටමේ දී ද ප්‍රජාතන්ත්‍රික සුජාතකරණයක් අත්‍යවශ්‍ය ය.

වෙළඳපොළවල් හසුරුවන්නේ කෙසේ ද?

කොස්මෙක් (COSMEC) රාජ්‍යය තුළ සිදුවීම වැළැක්විය යුතු එක් දෙයක් තිබේ. එය නම්, සැලකිය යුතු තරඟකරුවන් නොසිටීම හේතුවෙන් තමුන්ට රිසි අයුරින් මිල ගණන් ඉහළ නැංවීමට හැකි ආකාරයට තනි සමාගම් සුවිශාල ලෙස බලවත් වීම ය. ජනාධිපතිතුමන්, ඔබේ කාර්තව්‍යය නම් තරඟකාරිත්ව මූලධර්මය ක්‍රියාත්මක වීමට මග සැලැස්වීමත් කතිපයාධිකාරයන් (oligopolies - තරඟකරුවන් සුළු පිරිසක් පමණක් සිටීම) හා ඒකාධිකාරයන් ඇති වීම වැළැක්වීමත් ය.

රාජ්‍යය යහපත් තරඟකාරීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමත්, ආරක්‍ෂා කිරීමත් කළ යුතුය.

එක් විකල්පයක් වනු ඇත්තේ "ඒකාධිකාරයන් හා ඒකබද්ධවීම් පිළිබඳ කොමිසමක්" පිහිටුවීමයි. එය වෙළඳපොළේ වර්ගාව අධීක්‍ෂණය කරන්නාවූත් ඕනෑම එක් වෙළඳපොළක් තුළ ස්වාධීන තරඟකරුවන් ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් සිටින බව සහතික කරන්නාවූත් ආයතනයකි.

කෙසේ වුවද, ක්‍රියාත්මකව පවත්නා වෙළඳපොළවල් තුළ පවා, වෙළඳපොළ ක්‍රියාකරුවන්ගේ වර්ගාව රෙගුලාසිගත කිරීම අවශ්‍ය විය හැකිය. රාජ්‍යයන් එය කරන්නේ ප්‍රධාන කොටම හේතු දෙකක් නිසාය: ඉන් පළමු වැන්න නම් පරිසරය ආරක්‍ෂා කිරීමයි. උදාහරණයක් වශයෙන්, කම්හල් හිමියන් ඔවුන්ගේ අපද්‍රව්‍ය ඔබේ ජල ගබඩාව වන වැවට, විලට හෝ ගංගාවනට යොමු නොකරවන බව සහතික කිරීමයි. නැතහොත් ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදිතයන් ඇතැම් පාරිසරික ප්‍රමිතීන් ඉටු කළ යුතු යැයි ඔබට තීරණය කළ හැකිය. එක්තරා ප්‍රමාණයකට පමණක් අවනත වන දුම් පිට කරන රථ වාහන නිපදවන ලෙස ඔවුන්ට නියම කිරීමට හෝ ආපසු දිය යුතු බෝතල්වල ඔවුන්ගේ බීම විකිණීමට සැලසවීමට ඔබට හැකිය. පරිසරයට හිතවත් ඇතැම් කර්මාන්තවලට සහනාධාර සැපයීමටත් ඔබට හැකිය. නැතහොත් පෙට්‍රල් සම්බන්ධයෙන් බොහෝ රටවල කෙරෙන පරිදි, විශේෂ බදු පැනවීමෙන් ඇතැම් නිෂ්පාදිතයන් භාවිතය අධෛර්ය කළ හැකිය.

රාජ්‍යයන් සමහරවිට වෙළඳපොළවලට යම් මැදිහත්වීම් කරයි උදාහරණයක් වශයෙන් පරිසරය හෝ පාරිභෝගිකයන් ආරක්‍ෂා කරනු පිණිස.

වෙළඳපොළවලට මැදිහත්වීම් සඳහා බලපාන දෙවන ප්‍රධාන හේතුව නම් පාරිභෝගිකයින් ආරක්‍ෂා කිරීමය. ඔවුන් ආරක්‍ෂා කළ යුතු වන්නේ කුමකින් ද? සරල අන්දමින් කියතොත් ඔවුන්ගේ නොදැනුමෙහි. න්‍යයයික වශයෙන්, සියළු භාණ්ඩයන්ගේ ගුණයන් ගැන පාරිභෝගිකයින්ට පරිපූර්ණ දැනුමක් තිබේ. ඇත්ත වශයෙන්, භාණ්ඩවල හෝ සේවා වල ගුණය තක්සේරු කිරීමට අවස්ථාවක් පාරිභෝගිකයින්ට බොහෝවිට නැත. භාණ්ඩය ගැන නිෂ්පාදකයින් දන්නා සියළු දේ දැන ගැනීමට පාරිභෝගිකයින්ට හැකියාවක් නැත.

ආර්ථික විද්‍යාඥයින් මේ සංසිද්ධිය හඳුන්වන්නේ "අසමමිතික දැනුම" වශයෙනි. නිෂ්පාදකයෝ මෙයින් අයුතු ප්‍රයෝජන ගනිති. මෙය වැලැක්වීම සඳහා ඇතැම් ගුණාත්මක හෝ ආරක්ෂක ප්‍රමිතීන් අනුගමනය කරන ලෙස සැපයුම්කරුවන්ට නියම කිරීමට තීරණය කිරීමට ඔබට හැකිය. නැතහොත් නිෂ්පාදකයින්ට ඔවුන්ගේ ආහාරවලට ලේබල් ගැසීමට, උදාහරණයක් වශයෙන් ඇතුළත් ද්‍රව්‍යයන්, ගොවිපලක වචනු ලැබුවේද රසායනාගාරයක නිෂ්පාදනය කරනු ලැබුවේ ද, යන්න තම පාරිභෝගිකයින්ට කීමට නිෂ්පාදකයින්ට බල කළ හැකිය. නැතහොත් පාරිභෝගික භාණ්ඩ පරීක්ෂා කොට ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශයට පත් කරන ආයතනයක් පිහිටුවීමට ඔබට හැකිය.

රාජ්‍යයන් පාරිභෝගිකයින් "අසමමිතික දැනුමෙන්" ආරක්ෂා කරති.

වෙළඳපලට මැදිහත්කරණයක් සිදු කිරීම සඳහා අනන්තවත් උපකරණ හා විකල්පයන් ඇත: ඒවා, ප්‍රචාරක ව්‍යාපාර දියත් කිරීම, තොරතුරු සැපයීම, ඇතැම් භාණ්ඩයන් හෝ අඩංගු විය හැකි ද්‍රව්‍යයන් තහනම් කිරීම, ඇතැම් නිෂ්පාදන අවශ්‍යතා අනුගමනය කිරීමට බල කිරීම, බදු පැනවීම ආදී වශයෙනි. ඔබ සිහිතබාගත යුතු කරුණක් වනුයේ ඔබ කුමක් කළත්, ඔබ වෙළඳපලේ අවසන් ප්‍රතිඵලය වෙතස් කරවන බවයි. වෙළඳපලවල් කාර්යක්ෂම වනු දැකීමට ඔබට තව දුරටත් අවශ්‍ය හෙයින්, ඔබේ මැදිහත් වීම් හැකිතාක් දුරට වෙළඳපලට මිත්‍රශීලී (වෙළඳපලට අනුකූල / Market Friendly) වන බවට තහවුරු කරගන්න. සෑම විටම මෙය මතක තබා ගන්න:

"වඩාත් හැකි තාක් ප්‍රමාණයකට ම වෙළඳපොළ සහ අවශ්‍ය විය හැකි තාක් ප්‍රමාණයට ම රාජ්‍යය" (As much market as possible, as much state as necessary)

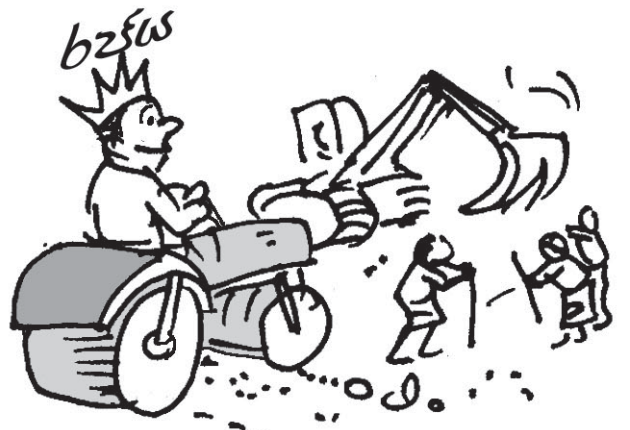
මහජන භාණ්ඩ යනු මොනවාද ?

බොහෝ දේවල් වඩාත්ම හොඳින් (වඩාත්ම කාර්යක්ෂමව) නිෂ්පාදනය කරන්නේ වෙළඳපල ක්ෂේත්‍රයේ දීය. කෙසේ වුවද, කිසිසේත්ම වෙළඳපල තත්ත්වයන් යටතේ නිෂ්පාදනය නොකෙරෙන, හෝ ප්‍රමාණවත් ප්‍රමාණයකට නිපදවීමක් සිදු නොකරන ඇතැම් තීරණාත්මක භාණ්ඩ හා සේවාවන් ද තිබේ. මේ දේවල් වල නිෂ්පාදනයෙන් ලාභ කිසිවක් අපේක්ෂා නොකෙරෙයි. මන්ද යත් මේ භාණ්ඩ පාවිච්චි කරන්නන්ගෙන් අය කිරීමක් හෝ ඒ සඳහා නොගෙවා පාවිච්චි කරන්නන් ඉවත් කිරීම කළ නොහැකි නැතහොත් කිරීම ඉතා දුෂ්කර

හෙයිනි. මේ නිසා කිසිදු පෞද්ගලික ආයෝජකයෙක් ඊට මුදල් නොයොදවනු ඇත. කෙසේ වුවද, මේ දේවලින් සමහරක් ජාතියේ ආර්ථිකයට ඇත්ත වශයෙන්ම අවශ්‍යය. පාරවල් ද, ක්‍රියාත්මක කළ හැකි දේපල අයිතීන් හෝ ජාතික සුරක්ෂිතතාව මෙයට යම් නිදසුන් ය. මේ සියළු භාණ්ඩ සියළු පුරවැසියන්ට ලබා ගත හැකි බව සහතික කිරීමේ පහසුම ක්‍රමය නම් බදු මුදල් එකතු කර ඔබම ඒ භාණ්ඩ සැපයීමයි.

රාජ්‍යයන් ඇතැම් තීරණාත්මක භාණ්ඩ හා සේවාවන් සැපයීම සංවිධානය කරති. නිදසුන් ලෙස ජාතික සුරක්ෂිතතාව, යටිතල පහසුකම්, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව.

පෞද්ගලික සමාගම්වලට ලාභ ලැබිය හැකි වෙනත් තීරණාත්මක භාණ්ඩ හා සේවාවන් ඇත. එහෙත් නිදහස් වෙළඳපලක් තුළ මේ භාණ්ඩ සියළු පුරවැසියන්ට නොසැපයෙනු ඇතැයි හෝ ඔවුන් සියළු දෙනාට ඒවා ලබා ගැනීමට වත්කම නොතිබිය හැකියැයි ඔබට සිතිය හැකිය. එහෙයින් නැවතත්, ඔබ විසින් ම ඒවා සැපයීමට තීරණය කළ හැකිය. තැපැල් පද්ධතියක්, විදුලි බලය, මහජන ප්‍රවාහනය නැතහොත් විදුලි සංදේශනය වැනි දෑ මීට ඇතුළත් වේ. මෑත අවුරුදුවලදී රාජ්‍ය බොහෝ ගණනක් මේ අංශයෙන් පෞද්ගලික බවට පත් කර ඇත. කෙසේ වුවද ඒවා බොහෝ විට තවමත් බෙහෙවින් නියාමනය කෙරේ. විශේෂ වගකීම් ඉටු කිරීමට මේ වෙළඳපල වලට ඇතුළු වන පෞද්ගලික සමාගම් වලට සිදු වේ.

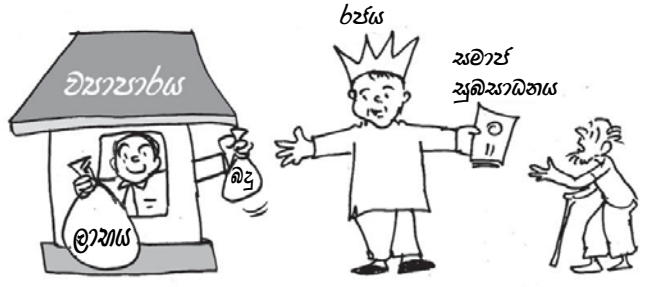
කිසිදු රටක් විසින් මුළුමනින් පෞද්ගලික කරණය නොකරනු ඇතැයි සිතිය හැකි ඇතැම් අතිශයින් වැදගත් අංශයන් ද ඇත. ඒවා අතරින් සනීපාරක්ෂාව හා අධ්‍යාපනය වඩාත්ම වැදගත් වේ. නැතහොත් කොස්මෙක් (COSMEC) රාජ්‍යයෙහි ගණිතය හා භූගෝල විද්‍යාව, වැනි විෂයයන්ට වටිනා දෙන අධ්‍යාපන සුපිරි වෙළඳපොළවල් ඇති කිරීමට හෝ පිළිකා ප්‍රතිකාර සඳහා වෙන්දේසි හා ලොතරැයි වලට ඉඩදීමට ඔබ සැලසුම් කරන්නේ ද? එසේ කළහොත් එක්සත් ජාතීන්ගෙන් ඔබට කරදර සිදුවනු ඇත. මන්දයත් අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍යාරක්ෂාව ලබා ගැනීමේ හැකියාව මූලික මානව හිමිකම් වන බැවිනි.

ඔබ සැලකිලිමත් විය යුතු තවත් මහජන භාණ්ඩ පද්ධතියක් ඇත. එනම් ස්වාභාවිකව දැනටත් පවතින ඒවාය. මේ භාණ්ඩ

සැපයනු වෙනුවට, ඕනෑවට වඩා පාවිච්චි කිරීමෙන් හා සුරා කනු ලැබීමෙන් ආරක්ෂා කල යුතු වේ. පිරිසිදු පරිසරයක් හෝ පිරිසිදු වාතය ඒ පිළිබඳ නිදසුන් ය. "වෙළඳපල නියාමනය" පිළිබඳ කොටසෙහි සාකච්ඡා කරන පරිදි, මේ භාණ්ඩ පාවිච්චිය පාලනය කිරීමට ඔබට හැකිය.

සමාජ සුභ සාධනය යනු කුමක්ද?

පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතීන් අනතුරට ලක් කරන හෝ උල්ලංඝනය කරන හා ඔවුන්ගේ ජීවන ඉඩ ප්‍රස්ථා කෙරෙහි

අහිතකර බලපෑම් කරන අන්තරායන්ගෙන් සමාජ ආරක්ෂාවක් රාජ්‍යයන් විසින් සපයනු ලැබේ. ඇතැම් ප්‍රධාන ආපදාවන් වන්නේ සේවයෙහි දී හදිසි අනතුරු, අසනීපයන්, මහළු බවේ දී දිලිඳු බව, විරැකියාව හෝ දරුවන් ඇති දැඩි කිරීමට සම්බන්ධ ආර්ථික අවදානම්ය. මේ අවස්ථා සඳහා රාජ්‍යය "සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයක්" සපයයි. බොහෝ රාජ්‍යයන් සමාජ රක්ෂණ පද්ධති සඳහා, උදාහරණ වශයෙන් සෞඛ්‍ය

ආරක්ෂාව හා විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා නියාමන රාමුවක් සපයති. නැතහොත් ළමා ප්‍රතිලාභ වැනි සෘජු ආධාර මුදල් වෙනුවෙන් ගෙවීම සඳහා බදු මුදල් පාවිච්චි කරති.

රාජ්‍ය සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයක් සපයන අතර ආපදාවන්ට එරෙහිව පුරවැසියන් රක්ෂණය කරයි.

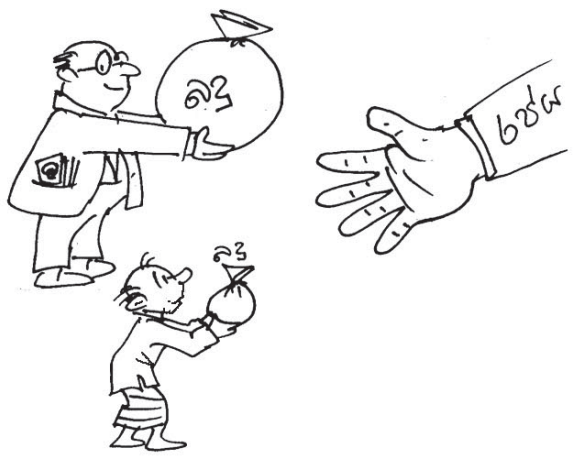
ඔබ පිලිතුරු දිය යුතු වන තීරණාත්මක ප්‍රශ්න මේවාය: මගේ පුරවැසියන් මුහුණ පාන්නේ කවර ආකාරයේ අවදානම්වලට ද? පුද්ගලයින්හට මුහුණ දීමට සිදුව ඇති බර බෙදාහදාගෙන ඉසිලීමට අපට හවුල් විය හැක්කේ කෙසේ ද? සමාජ හා පෞද්ගලික වගකීම අතර නිවැරදි සමතුලනය කුමක්ද? සුභ සාධක ප්‍රතිලාභ ලැබීමට අයිතිය ඇත්තේ කාටද ? ඒ කෙතරම් ප්‍රමාණයකට ද?

විශේෂයෙන්ම "කෙතරම් ප්‍රමාණයකට ද?" යන්න පිලිබඳව සාමාන්‍යයෙන් විවාදාත්මකව තර්ක කෙරේ. විරැකියා ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව උදාහරණය ගනිමු: ඉතා මූලික මට්ටමේ සමාජ සුරක්ෂිතතා ව්‍යුහයක් කෙරෙහි විශ්වාසය තබන ලිබරල්වාදීන් තර්ක කරනුයේ රැකියා විරහිත සියළු දෙනාට, අලුත් රැකියාවක් සොයා ගැනීමටත් හා එය පිළිගනු ලැබීමටත් අවශ්‍ය කරන ඔවුන්ගේ පෙළඹවීම පවත්වාගෙන යනු පිණිස ඔවුනට යම් අවම මට්ටමේ විරැකියා ප්‍රතිලාභයක් ගෙවිය යුතු බවයි. අනෙක් අතට සමාජ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමයන් ප්‍රතිලාභ ලබන රැකියා විරහිතයින්ට දිවි පවත්වා ගැනීමට පමණක් නොව, කලින් පැවති ඔවුන්ගේ ජීවන මට්ටම තබා ගැනීමට ද ඉඩ දෙති.

වියදම ගෙවන්නේ කවුද ?

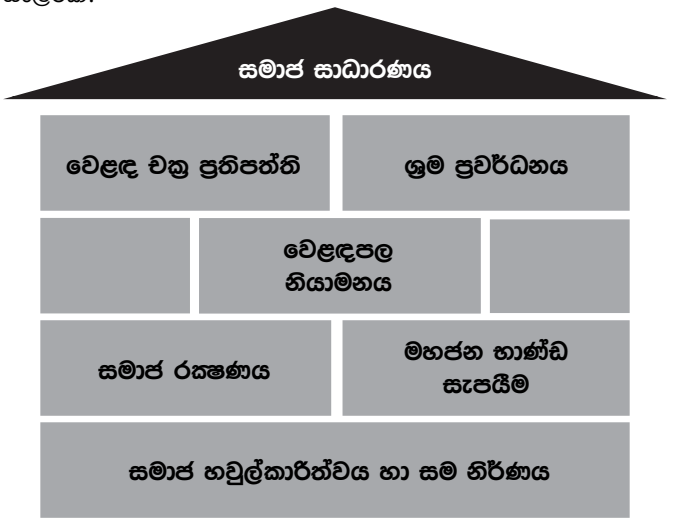
මහජන භාණ්ඩ සැපයීම, සමාජ දැලක් ගැට ගැසීම, මහජන ඉල්ලුමක් නිර්මාණය කිරීම, සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයක් පවත්වා ගෙන යාම, ඉතා මිල අධික දෙයක් බව පෙනෙයි. එසේ නොවේද? කෙසේ නමුත් සුභ ආරංචිය මෙයයි: ඒ සියල්ල ඔබේ ජනාධිපති මුදල් පසුම්බියෙන් ගෙවීමට සිදු නෙවේ. සමාජ රක්ෂණයන්ට සාමාන්‍යයෙන් මුදල් සැපයෙන්නේ සේවා යෝජකයන් හා සේවකයන් යන දෙපාර්ශවය විසින් ගෙවන අනිවාර්ය දායක මුදල් වලිනි. වඩ වාඩාත් රාජ්‍යයන් ද්වි-ක්‍රම යොදා ගනිති: රාජ්‍යය මූලික රක්ෂණය සංවිධානය කරන අතර පෞද්ගලික රක්ෂණයන් මගින් විය උගත පුරණය කළ හැක. නැතහොත් කළ යුතුය.

රාජ්‍යයන් සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල් එකතු කරති. ඔබ ධනවත් වන තරමට සාපේක්ෂව ඔබ ගෙවිය යුතුය.

රාජ්‍යයේ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය නම් බදු ය. ඉන් වඩාත්ම වැදගත් වන්නේ පුරවැසියන්ගේ ආදායම් හා සමාගම්වල ලාභ මත වන සෘජු බදුය. සාමාන්‍යයෙන් මේ බදු ප්‍රගාමීය (progressive). එනි තේරුම නම් ඔබ උපයන ප්‍රමාණය වැඩි වන තරමට රාජ්‍යයට ඔබ ගෙවිය යුතු වන ඔබේ ආදායමේ කොටස වඩා විශාල වන බවය. එනි අදහස නම් ධනවතා (එනම් ජනාධිපතිතුමනි ඔබ!) වැඩියෙන් ගෙවන අතර දුප්පතා (ඔබේ නිටපු රියදුරු) සාමාන්‍යයෙන් සමාජ ප්‍රතිලාභ වැඩියෙන් ලබයි. මේ නිසින්, රාජ්‍යය ධනය නැවත බෙදන අතර දුප්පතුන් හා ධනවතුන් අතර පරතරය පියවයි.

ආර්ථිකය සම්බන්ධීකරණය සඳහා රාජ්‍යයන් විසින් භාවිතා කරනු ලබන ඇතැම් උපකරණ පහත දැක්වෙන වගුවෙන් සම්පිණ්ඩනය කෙරෙයි. ඒවා සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක ගොඩනැගිලි නිර්මාණ කුටීරි (Building Blocks) ලෙස සැලකේ.

කොතෙක් ප්‍රමාණයට රාජ්‍යය අවශ්‍ය ද?

ඔබට තවමත් ජනාධිපති වී සිටීමට ඕනෑ ද? නැතහොත් ඉදිරි කර්තව්‍යයන් ගෙන් ඔබ තෙරපී සිටින්නේ ද? සියළු දෑ ඔබ විසින් සංවිධානය කොට සැපයිය යුතු යැයි නොසිතන්න. සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයක් බොහෝ දුරටම ගෙන යනු ලබන්නේ වෙළඳපල ක්‍රියාකරුවන් (සේවා යෝජකයන්, සේවකයින්, පාරිභෝගිකයින්) හා සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකරුවන් (වෘත්තීය සමිති, ව්‍යාපාරික සංගම්, පාරිභෝගික ආරක්‍ෂක කණ්ඩායම් ආදීන්) විසිනි.

අත්ත වශයෙන්ම, සෑම පුරවැසියෙකුටම රාජකාරි තිබේ: සමාජ සුභ සාධන රාජ්‍යයකට ක්‍රියාත්මක විය හැක්කේ එහි පුරවැසියන් තමන්ගේ ජීවිත ගැන වගකීම ධාරගනිත් නම් හා ජීවිතාව කර ගැනීම සඳහා වූ තමන්ගේම ප්‍රයත්නයන් සාර්ථක වී නැති විට පමණක් ප්‍රජාවගේ ආධාරය ඉල්ලයි නම් පමණි. ඔබ රාමුව පිළියෙල කොට එය එකට තබා ගත යුතුය. එහෙත් මූලික රීතියක් වශයෙන්, කාල් ෂිලර් ගේ මේ වචන නැවත මතක තබා ගන්න: "වඩාත් හැකි තාක් ප්‍රමාණයකට ම වෙළඳපොළ සහ අවශ්‍ය විය හැකි තාක් ප්‍රමාණයට ම රාජ්‍යය" (As much market as possible, as much state as necessary)

3. දැක්ම

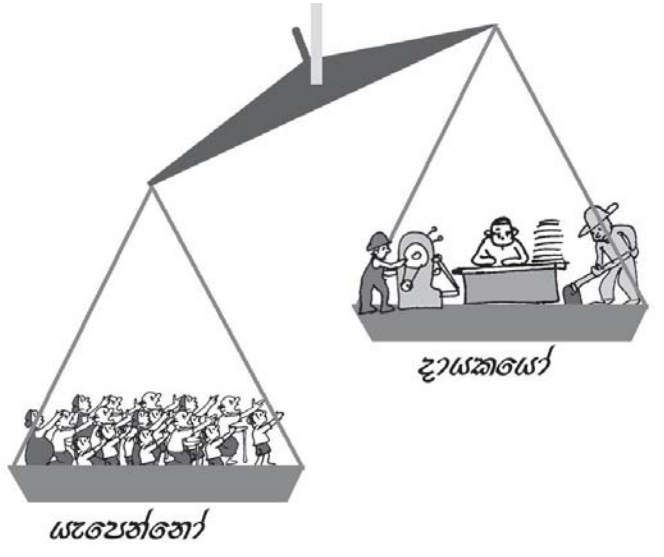
ඉදිරියෙහි ඇති අභියෝග මොනවාද ?

සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයන් හා විශාල සුභ සාධන රාජ්‍යයන් සහිත ජාතීන් බොහොමයක්ම අති විශාල මහජන ණය බරින් හා සම්තුලිත අය වැයක් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා වූ අරගලයෙන් පෙළෙති. ප්‍රධාන හේතු තුනක් නිසා සුභ සාධන රාජ්‍යය පීඩනයට ලක්වෙයි.

ප්‍රතිලාභීන් වැඩි පිරිසක්, දායකයින් අඩු පිරිසක්: සුභ සාධන රාජ්‍යයන් සිටින්නේ තෙරපීමක් යටතේය.

ප්‍රථම කොටම සමාජ සුභ සාධන ගෙවීම් ලබන්නන්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩෙයි. කාර්මීකරණය වූ බොහෝ ජාතීන් වයසට යන සමාජයකට මුහුණ දී සිටිති. මෙහි අරුත නම් ජනතාවගේ වැඩි වෙමින් පවත්නා කොටසක් වැඩි වෙමින් පවත්නා කාලයක් සඳහා විශ්‍රාම වැටුප් ලබන බවය. තවද, කාර්මීකරණය වූ බොහෝ ජාතීන් මන්දගාමී වර්ධනයෙන් පීඩා විදින අතර ඉහල සේවා නියුක්තියක් සහතික කිරීමට අපොහොසත් වෙති. එහෙයින් ජනතාවගෙන් වඩාත් වැඩි කොටසකට විරුකියා ප්‍රතිලාභ හෝ සමාජ ආධාර පවා හෝ ලැබීමේ අයිතියට හිමිකම් කියයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, අධික ව්‍යුහාත්මක විරුකියාව නිතැතින්ම මූල්‍ය ගැටළුවකට වැඩි

දෙයකි. මන්ද යත් වය වැඩි කිරීම සඳහා වන මූලික මිනිස් අයිතියන් උල්ලංඝනය කරන බැවිනි.

දෙවනුව, ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව වැඩි වෙමින් පවතින අතර, සමාජ සුරක්ෂිතතා ක්‍රමයට දායක මුදල් ගෙවන්නන්ගේ සාපේක්ෂ සංඛ්‍යාව අඩු වෙමින් පවතී. සේවකයෝ (ආදායම් බදු ගෙවීමෙන්) ප්‍රධාන බදු බර උසුලති. එහෙත් අධික විරුකියාවත් සමාජය වයසට යාමත් නිසා සමාජය තුළ රුකියා කරන ජනයාගේ පංගුව අඩු වෙමින් පවතී. වැඩි වෙමින් පවත්නා බරක් ගෙන යාමට වැඩ කරන ජනයාට සිදුවන හෙයින්, ආදායම් ප්‍රතිව්‍යාප්ති ක්‍රමයෙහි සුභාභාවය හා යුක්ති සහගත බව ප්‍රශ්න කළ යුතු තත්ත්වයට පත් වේ.

තුන්වනුව, සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයන්ට මුහුණ දීමට සිදුව ඇති ප්‍රධාන තර්ජනය හැටියට ආර්ථික ගෝලීකරණය හඳුනාගනු ලබයි. ප්‍රාග්ධනය වඩ වඩාත් සංවල හා වෙනස් වන සුළු බවට පත් වී ඇති අතර වැඩි වෙමින් පවත්නා බලවත් බහු ජාතික සමාගම් සංඛ්‍යාවක් රාජ්‍යයේ ග්‍රහණයෙන් පහසුවෙන් ඉවත් වීමේ හැකියාවක් උසුලයි. ප්‍රථම කොටම මෙය බදු මඟහැරීමකට හේතු වේ. බහු ජාතික සමාගම් තමන්ගේ අයවැය ව්‍යාප්ත ආකාරයකට පෙන්නුම් කර, බදු අය කිරීමට කිසිවක් ඉතිරි නොවන තුරු ඔවුන්ගේ ලාභ ඔවුන්ගේ සංකීර්ණ සංවිධාන ජාලාවන් තුළ මාරු කරයි. දෙවනුව මේ බහු ජාතික සමාගම් ශ්‍රමයන් පරිසරාත්මක හා පාරිභෝගික ආරක්ෂණ ප්‍රමිතීන් අඩු කිරීම සඳහා රාජ්‍යය සම්බන්ධයෙන් තම හෙට්ටු කිරීමේ හැකියාව පාවිච්චි කරති.

සුභ සාධන රාජ්‍යය ගෝලීයකරණ බලපෑම් ද සමාජ ප්‍රවණතා ද ආර්ථික-නිෂ්චලනය (Stagnation) අතර හිර වී සිටියි.

මේ හයින් සමාජ ප්‍රවණතා ද ආර්ථික-නිෂ්චලනය (Stagnation) හා ආර්ථික ගෝලීයකරණය ද සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයන් ගේ පදනම දෙදරුම් කෑමට ලක් කරයි. නිබිය හැක්කේ එකම බෙහෙතකැයි බොහෝ විවේචකයෝ කියති. එනම් අඩුවෙන් රාජ්‍යයන්, වැඩියෙන් වෙළඳපලත්, ලිබරල් වෙළඳ ආර්ථිකයට ආපසු යාමත් ය. එය එසේද?

ගෝලීයකරණයේ තේරුම සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයේ අවසානය ද?

ගෝලීයකරණය සඳහා සමාජ මූලධර්මය අත් හිටුවීමකුත් ලිබරල් වෙළඳපල ආකෘතිය යොදා ගැනීමකුත් අනිවාර්යයෙන්

අවශ්‍ය වේය යන සම්ප්‍රදායික නුවනට එරෙහිව යටත් පිරිසයින් හොඳ තර්ක තුනක් තිබේ.

බෙහෙවින් තරඟකාරී වීමට සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයන්ට ද හැකිය.

ප්‍රථම කොටම, ගෝලීයකරණය විසින් මුදාහරින පීඩනයට එරෙහිව එක් එක් රාජ්‍යයන් විසින් දක්වනු ලබන ප්‍රතිචාරයන් දෙස සමීප ලෙස බැලූ කල පෙනී යන කරුණක් වනුයේ එක් ප්‍රතිචාරයන්හි ඒකාකාරී රටාවක් නැති බව ය. ඒ වෙනුවට ජාතික ආයතන විසින් ගෝලීය කරණයේ බලපෑම් මධ්‍යස්ථ බවට පත් කරනු ලබයි. ඇතැම් රාජ්‍යයන්, ප්‍රධාන කොටම ස්කැන්ඩිනේවියානු රාජ්‍ය, ඇත්ත වශයෙන්ම රාජ්‍යයේ මැදිහත්වීම වඩාත් ගැඹුරු කර ඇති අතර, සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයේ, සමාජ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආකෘතිය පිළිබඳ අදහස

තව දුරටත් විකාශනය කර ඇත. කෙසේ වුවත්, සියළු ලිඛිත අනාවැකි නොතකා, ඒවා ගෝලීය වෙළඳපලවල් තුළ බෙහෙවින් තරඟකාරීව හැසිරේ. ඒවා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය වැනි ලිඛිත වෙළඳපල ආර්ථිකයන් මෙන් - අධික සේවා නියුක්තියක් ඇතිකර ගැනීම සඳහා අඩු වැටුප් සහිත රැකියා කෙරෙහි විශ්වාසය නොතබන අතර, ඒ වෙනුවට සිය ප්‍රධාන තරඟකාරී වාසිය වන මානව සම්පත්, මත අධික ලෙස ආයෝජනය කරති.

මානව හිමිකම් පහම සහතික කළ හැක්කේ සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයක් තුළ පමණි.

දෙවන තර්කය ප්‍රමාණික වන අතර, එය පදනම් වී ඇත්තේ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතීන් දෙක විසින් ඇති කරන ලද

මානව හිමිකම් පහ මත ය. (පළමු පරිච්ඡේදය බලන්න) වැඩි වූ අනාරක්ෂිතතාව හා වෙනස්වන සුළු බවක් සහිත කාලයන් හි දී, ගෝලීයකරණයේ බලපෑම් සමනය කරන්නා වූත් පරාජිතයින්ගේ වැටීම් වල කම්පනය අඩු කරන්නා වූත් ප්‍රබල රාජ්‍යයක අවශ්‍යතාව පෙර කවරදාටත් වඩා වැඩි වී ඇත. මානව සංවර්ධනය ප්‍රගමයක් (progression) විය යුතුය. සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පමණක් ලබා ගනිමින් ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම, අත් හැරීම ආපස්සට තබන පියවරක් වනු ඇත.

තුන්වනුව, ගෝලීයකරණයේ විවේචකයින් හා යෝජකයින් එක ලෙසම අපහට ඒත්තු ගැන්වීමට උත්සාහ කරනු ලබන දේශපාලන ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයේ කිසිවක් වැළැක්විය නොහැකි දේ නොවේ. ගෝලීයකරණයත් මිනිසා විසින් ඇති කරන ලද්දකි. එය දේශපාලනඥයින් විසින් ඇති කරනු ලබන හෝ ඇති නොකිරීමට ඕනෑකමින්ම තීරණය කොට ඇත්තා වූ නියමයන් අනුව ක්‍රියා කරයි.

ගෝලීයකරණය අනුගමනය කරන්නේ රාජ්‍යයන් විසින් ඇති කරන ලද නියමයන් ය. මෙම නියමයන් වෙනස් කළ හැකිය.

ස්ථාපිතව පවත්නා ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රමය බොහෝ දුරටම පදනම් වී ඇත්තේ ලිඛිත අදහස් මතය. සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයේ ප්‍රතිපත්ති ගෝලීය මට්ටමකින් යොදා ගැනීමෙන් එම වෙනස කිරීමේ සැකසුම හැකියාවක් ඇත. මෙහි අරමුණ නම් ගෝලීය ස්වරූපයක් උසුලන හවුල්කාරිත්වයක් සහ

සිවිල්, දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතීන් ආරක්ෂා කරන ගෝලීය නියමයන් පද්ධතියක් ද සහිත ගෝලීය සමාජයක් තුළ ගැබ් වුණු කාර්යක්ෂම ගෝලීය වෙළඳපලවල්ය. අද බහුලව භාවිතා වන “නොවැලැක්විය හැකි බව පිළිබඳ තර්කය” හා අතිමහත් යැයි කියනු ලබන ගෝලීයකරණයේ බලපෑම් ගැන කරන සඳහන බොහෝ විටම සුභ සාධන වියදම් කපා හැරීම සඳහා සහ ජනප්‍රිය නොවන ප්‍රතිසංස්කරණ සාධාරණ බව පෙන්වීමට ඉදිරිපත් කරන විලාසිතාත්මක සාධාරණීකරණයක් හා එය සතුවත් පිළිගනු ලැබීමට යොදා ගැනෙන හුදු උපක්‍රමයක් පමණි.

ගෝලීය සමාජ වෙළඳපල ආර්ථිකයක් යනු සිහිනයක් පමණක් ද? නැතහොත් යථාර්තවාදී දර්ශනයක් ද?

සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් යනු කුමක්ද?

පළමුවන මුද්‍රණය

කර්තෘ : සෙබස්තියන් ස්පර්ලිං

කවර සැකසුම සහ කාටුන් චිත්‍ර : පියල් උදය සමරවීර

සිංහල අනුවාදය : ඩී. එස්. එස්. මායාදුන්නේ
එස්. එච්. ඒ. මොහමඩ්

ෆ්‍රෙඩ්රික්-ඊබර්ට්-පදනම
අංක 04, ඇඩම්ස් පටුමග
කොළඹ 04.

කොළඹ - ජූලි 2006

ISBN 955-607-047-8

හැඳින්වීම

බොහෝ විට ආර්ථික විද්‍යා විෂය සැලකෙන්නේ තේරුම් ගැනීමට අපහසු මාතෘකාවක් ලෙස ය. ආර්ථික - දේශපාලන රාමුව පිළිබඳව සාකච්ඡාව දේශපාලනඥයින් විශේෂඥයින් සහ විද්වතුන් වෙත ම පවරා දී තිබේ. මේ තත්ත්වය තුළ ම ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සෑම පුරවැසියකුගේ ම ජීවිතවලට බලවත් බලපෑමක් එල්ල කරන්නක් බවට ද පත්ව තිබේ. ගෝලීයකරණය සහ නව නිදහස් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති බොහෝ රටවල දුප්පතුන් සහ පොහොසතුන් අතර පරතරය වර්ධනය වීමට හේතු වී ඇති බව බොහෝ තැන්වල දී දක්නට තිබේ. නිදහස් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයෙහි මෙම ලිබරල්වාදී සංකල්පයට ඇති විකල්පය සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයයි. මෙම පොතෙහි අරමුණ වීම සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය පිළිබඳ සාමාන්‍ය සංකල්පය තේරුම් ගැනීමට මග පාදා දීමත් වීම සංකල්පය වෙත පහසුවෙන් ළඟාවීමට උපකාර කිරීමත් ය. මෙම ප්‍රකාශනය මගින් වම මාතෘකාව පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති සංවාදය පුළුල් කරන්නට අපට දායක වන්නට හැකි වේ යයි අප කල්පනා කරමු.

ඇස්ට්‍රිඩ් බෙකර්

නේවාසික අධ්‍යක්ෂිකා
වී.ඊ.එස්. ශ්‍රී ලංකා

පෙරවදන

ගෝලීය වෙළෙඳපොල ආර්ථිකය හැඩගස්වනු ලබන්නේ ලිබරල්වාදී අදහස්වලිනි. ආර්ථික විද්‍යාඥයින්, කළමනාකරුවන් සහ දේශපාලනඥයින්ට අවශ්‍යව ඇත්තේ මෙය ස්වභාවික පිළිවෙල යැයි අපට ඒත්තු ගැන්වීම ය. එයට විකල්පයක් හැක්ද?

ජාතික මට්ටමේ දී බොහෝ රාජ්‍යයන් නිදහස් වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයට විකල්පයන් අනුගමනය කරති. ඉන් එකක් රජය වෙළෙඳපොළ සහ සමාජය අතර ඇති සබඳතා පිළිබඳව වඩාත් වෙනස් අදහස් ඇති සමාජ වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයයි. ඔබේ අතැති මෙම පොත් පිටුව මගින් ලිබරල් ආකෘතියට පටහැනි මෙම ආර්ථික සංකල්පය හඳුන්වා දෙනු ලබයි.

මෙම පොත් පිටුව ලියා ඇත්තේ සාමාන්‍ය ජනතාව වෙනුවෙනි. එහෙයින් වඩා සරල ලෙස මූලික අදහස් වෙත යොමු වී තිබේ. එසේ ම තීරණාත්මක වෙනස්කම් ඉස්මතු කර දක්වනු පිණිස සිතාමතා ම ස්ථාපිත ආදර්ශයන් යොදාගනු ලැබ තිබේ. බොහෝ සෙයින් ජර්මන් අත්දැකීම් උපුටා දක්වනු ලැබූව ද මෙම පොත් පිටුව කියවිය යුත්තේ පොදු සංකල්පයක් හඳුන්වාදීමක් ලෙස ය.

පොත් පිටුවෙහි පළමු භාගය තුළ සමාජ වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන සංකල්පයන් ඒ සඳහා වූ ප්‍රමාණික සාධාරණීකරණය කිරීමත් ඇතුළත් ය. දෙවැනි පරිච්ඡේදයෙන් මෙම ක්‍රමය තුළ රාජ්‍යයේ භූමිකාව සහ

වෙළඳපොළ ආර්ථිකය වඩාත් 'සමාජයීය' කරන්නට යොදාගත හැකි අනගි උපකරණ ලැයිස්තුව මොනවාදැයි සමීපව නිරීක්ෂණය කරන්නට අවකාශ සලසා දෙයි. තුන්වැනි භාගය තුළ අද සමාජ සුභසාධක රාජ්‍යයන් මුහුණ දී සිටින සමහර අභියෝගයන් ද හඳුනා ගන්නා අතර ගෝලීය මට්ටමේ දී ලිබරල් ක්‍රමය වැළැක්විය නොහැකි දෙයකැයි යන සම්ප්‍රදායික මතයට විරෝධී තර්ක ගණනාවක් ඉදිරිපත් කරමින් අවසන් කරනු ලබයි.

සෙබස්තියන් ස්පර්ලිං
සිඩ්නි විශ්ව විද්‍යාලය

පටුන

1. මූලික අදහස

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් යනු කුමක්ද?	1
වෙළඳපොළවල් ක්‍රියාත්මක වන්නේ ඒවාට රසී පරිදි ද?	4
ඔබට කෙතරම් නිදහස් වීමක් අවශ්‍ය ද?	6
මානව හිමිකම් සතු කාර්ය භාරය කුමක්ද?	9
සමාජ සාධාරණය යනු කුමක්ද?	12
සමාජ සාධාරණය ඇතිකරගත හැක්කේ කෙසේද?	14
එසේ නම් සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකය යනු කුමක්ද ?	18

2. රාජ්‍යයේ කාර්ය භාරය

රාජ්‍යයන් පූර්ණ සේවා නියුක්තිය සහතික කරන්නේ කෙසේද?	23
ආර්ථිකය ස්ථාවර කිරීම රාජ්‍යයන්ට කළ හැක්කේ කෙසේද ?	24
කම්කරු අයිතීන් සහතික කිරීමට රාජ්‍යයන්ට හැක්කේ කෙසේද?	26
වෙළඳපොළවල් හසුරුවන්නේ කෙසේද?	29
මහජන භාණ්ඩ යනු මොනවාද ?	33
සමාජ සුභ සාධනය යනු කුමක්ද ?	36
විශදම ගෙවන්නේ කවුද ?	38
කොතෙක් ප්‍රමාණයට රාජ්‍යය අවශ්‍යද ?	40

3. දැක්ම

ඉදිරියෙහි ඇති අභියෝග මොනවාද?	41
ගෝලීයකරණයේ පේරාම	
සමාජ වෙළඳපොළ ආර්ථිකයේ අවසානයද?	44